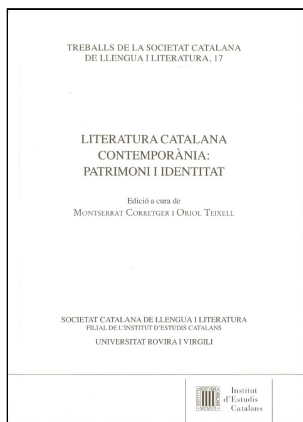

Inici

«Literatura catalana contemporània: patrimoni i identitat»

nuvibo

dl., 07/10/2019 - 10:30

Corretger, Montserrat; Teixell, Oriol (eds.). *Literatura catalana contemporània: patrimoni i identitat*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Tarragona: Universitat Rovira i Virgili, 2019. 251 p. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 17). ISBN 978-84-9965-456-0. 20 €.

Tal com expliquen els editors a l'inici de la «Presentació», aquest llibre és el compendi de les aportacions de diversos ponents sobre la varietat patrimonial de la literatura catalana que tingueren lloc a la IV Jornada Litcat de Grups de Recerca de Literatura Contemporània, que es portà a terme el 17 de maig de 2018 al Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili (URV). Aquesta Jornada fou organitzada pel Grup de Recerca

Identitats en la Literatura Catalana (GRILC), el Departament de Filologia Catalana de la URV i la Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català, adscrita a aquest Departament. Comptà també amb el suport del deganat de la Facultat de Lletres de la mateixa universitat.

Per tot el que hem dit, estem davant d'un llibre que no és per a tots els públics; no pas perquè no pugui ser interessant per a un ampli ventall de lectors, sinó perquè cada capítol és un exhaustiu petit assaig sobre literatura catalana que requereix comptar amb uns certs coneixements teòrics previs per tal de copsar els textos en la seva totalitat.

El llibre està dividit en dotze capítols independents: cadascun d'ells no pren com a punt de partida el capítol immediatament anterior i tampoc predisposa a llegir el següent; però no obstant, sí que existeix una certa correlació temporal entre ells ja que, per donar un exemple global, el primer és una anàlisi sobre el pairalisme en la literatura catalana de finals del segle XIX i el penúltim capítol del llibre analitza una pel·lícula de Cesc Gay del 2009.

A partir d'aquí, es fa difícil per a algú que no té la formació necessària poder discernir si hi manca o si hi sobra quelcom en aquests petits assajos, però sí que es pot dir que són intel·lectualment estimulants, perquè cada capítol, des d'una vessant literària diferent, intenta respondre a una pregunta universal: qui som? Sí, és una pregunta filosòficament gegant, i no trobarem pas la resposta en aquest llibre, però aquests capítols volen explicar com, a través de la literatura, també es va conformant la identitat catalana i, en últim terme, és la identitat la que intenta respondre la gran pregunta.

Partint de la seguretat que manquen capítols per poder respondre la Pregunta, també sabem que n'hi manquen si l'únic objectiu és analitzar àmpliament la literatura catalana: tot i que en aquest llibre, com es diu a l'inici, els estudis abasten obres i autors de tots els Països Catalans en diferents moments cronològics, hem de recordar que som davant del llibre de la IV Jornada dedicada a aquest tema d'estudi i, per tant, alguns temes que els lectors poden trobar a faltar potser ja van ser analitzats anteriorment o ho seran en Jornades futures.

Hi trobem estudis sobre com, a finals del segle XIX, la literatura del pairalisme[1] i el retorn a la natura (bucòlica o no) van posar les bases dels trets identitaris del període de la Renaixença (tot i que autors posteriors, com Gabriel Ferrater, no veiessin gaires qualitats literàries en aquest període); un altre capítol[2] identifica que, a principis del segle XX, la religió i, sobretot, el llibre del Gènesi, de la mateixa manera que ja havia influït en literatures d'altres geografies, també ho va fer en la narrativa catalana; un altre treball[3] estudia com els intel·lectuals exiliats per la Guerra Civil i la dictadura franquista van reviscolar la producció cultural catalana i, a partir de la correspondència entre Joan Puig i Ferrer i Josep Carner es pot saber com va ressorgir el projecte de continuar amb el treball de l'editorial Proa: un projecte que, per a Puig i Ferrer, tenia tant raons intel·lectuals com personals (concretament, d'enemistat amb el també escriptor Ferran Canyameres) per tal de ser qui fes ressorgir una editorial de prestigi; o un capítol[4] sobre la traducció de la literatura catalana de l'últim mig segle amb una quantitat tan gran de dades acadèmicament estimulants que cal més d'una lectura per poder abastar la seva magnitud. Encara hi ha més capítols-estudis intel·lectualment estimulants (sobre literatura andorrana o sobre cinema català, per exemple), però no voldria deixar de mencionar el dedicat a la poeta, narradora i assagista Anna Dodas:[5] fou brutalment assassinada quan només tenia 23 anys, i per això la seva producció és breu (si no es té en compte la seva edat), però també fou bella i colpidora. Dodas mereix que sigui objecte d'estudi, i el present és un bon exemple i un bon punt de partida tant per donar-la a conèixer com per aprofundir en la seva obra.

En conclusió, aquest llibre potser no està a l'abast de tothom per les seves acurades anàlisis acadèmiques, però és una bona oportunitat per reconèixer alguns dels trets identitaris diferencials de la literatura catalana, així com també alguns dels grans corrents ideològics i culturals, a partir dels quals cada cultura local, com la catalana, pot conformar les seves característiques pròpies.

[Diego Ruiz Llamas](#)

De la 5a promoció de l'[Escola de Llibreria](#)

---

[1] «Una identitat forjada en la militància misoneista: la narrativa catalana del pairalisme (1867-1893)», d'Anna Llovera Juncà (p. 11-25).

[2] «El mite dels orígens en la literatura dels anys vint i trenta», de Carme Gregori Soldevila (p. 27-45).

[3] «La relació epistolar entre Joan Puig i Ferrer i Josep Carner», d'Oriol Teixell i Puig (p. 47-75).

[4] «Construir el patrimoni literari a través de la traducció: divulgació de la literatua catalana al món, 1516-2017: estudi quantitatiu», de Simona Škrabec i Manel Vila-Vidal (p. 153-183).

[5] «La mirada i la música en l'obra d'Anna Dodas», de Caterina Riba Sanmartí (p. 137-151).